

РІШЕННЯ

щодо присудження наукового ступеня доктора наук

Спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук Д 29.051.11 Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України прийняла рішення про присудження наукового ступеня доктора психологічних наук **Сороці Олені Михайлівні** на підставі прилюдного захисту докторської дисертації **«Соціально-психологічні основи стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту»** на правах рукопису за спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи»

«04» травня 2024 року, протокол № 21.

Сорока Олена Михайлівна, 1984 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2005 році Ізмаїльський державний гуманітарний університет за напрямом підготовки «Педагогічна освіта»; у 2006 році Ізмаїльський державний гуманітарний університет за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова та література»; у 2015 році ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» за спеціальністю «Психологія».

Кандидат психологічних наук з 2019 року, доцент кафедри навігації і управління судном з 2021 року.

В докторантурі не навчалась.

Працює доцентом кафедри навігації і управління судном в Дунайському інституті Національного університету «Одеська морська академія» з 2019 р. до теперішнього часу.

Докторська дисертація виконана шляхом самосійної роботи над дисертацією.

Рекомендовано до захисту 28 березня 2024 року.

Здобувачка має 51 публікацію, з яких 1 одноосібна монографія, 1 навчально-методичний посібник, 20 статей у наукометричних фахових виданнях із психології (з них 1 стаття – у наукометричній базі Scopus, 2 статті – у наукометричній базі Web of Science Core Collection); 2 статті – у зарубіжних періодичних наукометричних виданнях; 27 публікацій – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Опоненти:

Попович Ігор Степанович, доктор психологічних наук за спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи», професор кафедри загальної та соціальної психології, Херсонський державний університет, професор кафедри психології, дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Під час розкриття дисертанткою ресурсів стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту робота виглядала б ще більш потужною, якби авторкою було приділено належну увагу, поряд із психічним та фізичним здоров'ям, саме ментальному здоров'ю цих фахівців.

2. При розгляді теоретико-методологічних засад проблеми стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту було б бажано, щоб дисертантка більш чітко артикулювала власну авторську позицію.

3. У процесі проведення емпіричного дослідження авторка застосувала методику «Індикатор копінг-стратегій» (Д. Амірхан, адаптація М. Сироти та В. Ялтонського) з метою дослідження базисних копінг-стратегій фахівців морського і внутрішнього водного транспорту. Між тим, на нашу думку, картина їхньої стресостійкості виявилась б більш повною, якщо б дисертантка дослідила і механізми психічних захистів, які несвідомо спрацьовують у цих фахівців у стресогенних ситуаціях.

4. У 5-му розділі дисертації авторкою представлено структурно-функціональну модель розвитку стресостійкості фахівців морського та внутрішнього водного транспорту, проте при описі її структурних блоків дисертантка інколи називає її теоретичною, що, вірогідно, можна вважати редакційною помилкою.

Шевченко Росіна Петрівна, доктор психологічних наук за спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи», професорка кафедри практичної психології, Одеський національний морський університет, професорка кафедри практичної психології, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У контексті контент-аналізу наукових джерел з проблеми стресу, який сучасні дослідники поділяють на інформаційний, емоційний та організаційний, дисертантці бажано б було надати більш розгорнуту характеристику саме інформаційному стресу,

з огляду на специфіку професійної діяльності фахівців морського та внутрішнього водного транспорту.

2. Результати емпіричного дослідження могли б бути ще більш змістовними, якби авторка сформулировала вибірку таким чином, щоб вона дозволила виявити диференційно-психологічні особливості стресостійкості фахівців морського та внутрішнього водного транспорту не лише за віковою, а й за гендерною ознакою.

3. Дисертанткою, поряд із загальновідомими методиками дослідженнями, використовувався інноваційний психодіагностичний інструментарій, зокрема, програмно-технічний комплекс (ПТК) «Психо-тест-ПГС», що дозволяє з високою ймовірністю оцінювати психологічний стан обстежуваного та виявляти наявні психологічні відхилення. З огляду на його очевидну ексклюзивність, на превеликий жаль, у дисертації не наведено докладного опису його технічних можливостей і методики використання, що бажано б було викласти для широкого наукового загалу, зокрема у додатках до дисертації.

4. Робота не позбавлена певних орфографічних, синтаксичних та морфологічних помилок.

Кузікова Світлана Борисівна, доктор психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія», професорка кафедри практичної психології, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка МОН України, завідувачка кафедри психології, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Авторкою ґрунтовно досліджено стан розробки проблеми стресостійкості в зарубіжній та українській психології. Проте (вірогідно, свідомо) з огляду на поточну військово-політичну ситуацію не піддано критичному аналізу доробки радянської психологічної думки з цієї проблеми.

2. При аналізі співвідношення поняття стресостійкості з іншими дотичними до нього (такими, як психологічна стійкість, емоційна стійкість, стрес-резистентність, фрустраційна толерантність тощо) цікаво було б дізнатися думку авторки дисертації про життєстійкість у контексті обраної нею теми дослідження.

3. Авторська технологія розвитку стресостійкості базується на поєднанні трьох фундаментальних речей – різного роду психотехнік, тренажерній підготовці і

стресоорієнтованій фізичній підготовці. На наш погляд, робота б виграла, якщо б дисертантка більш розгорнуто представила другий елемент, а саме – тренажерну підготовку майбутніх корабельних фахівців під час їх навчання у профільному ЗВО.

4. Дисертантка зазначає, що технологія розвитку стресостійкості може містити два блоки – корекційний і розвивальний. Між тим, на наш погляд, їм міг би передувати ще й діагностичний блок.

На докторську дисертацію та реферат надійшли відгуки:

1. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачка кафедри психології управління Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України Олени БОНДАРЧУК.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

2. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачки кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова МОН України Оксани КОНОНЕНКО.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

3. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачки кафедри загальної та практичної психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка МОН України Ліани ОНУФРІЄВОЇ.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

4. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачки кафедри психології ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України Уляни МИХАЙЛИШИН.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

5. Від доктора психологічних наук, доцента, професорки кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей Національного університету біоресурсів і природокористування України МОН України Світлани ЦИМБАЛ.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

6. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачки кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі МОН України Лариси КАЛМИКОВОЇ.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

7. Від доктора психологічних наук, професора, завідувача кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини МОН України Олександра САФІНА.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

8. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачки кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету МОН України Таїсії КОМАР.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

9. Від доктора психологічних наук, професора, доцентки кафедри психології та соціальної роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка МОН України Євгенії ГЕЙКО.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

10. Від доктора психологічних наук, професора, професора кафедри соціальної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника МОН України Ігоря ГОЯНА.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

11. Від доктора психологічних наук, професорки, професорки кафедри загальної та клінічної психології Волинського національного університету імені Лесі Українки Лариси ЗАСЕКІНОЇ.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

12. Від доктора психологічних наук, професорки, завідувачки лабораторією загальної психології та історії психології ім. В. А. Роменця Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України Вікторії ТУРБАН.

Відгук позитивний. Зауважень немає.

У дискусії взяли участь члени докторської ради:

Віталій БОЧЕЛЮК, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Наталія ДОБРОВОЛЬСЬКА, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Олена БЛИСКУН, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Сергій ГАРЬКАВЕЦЬ, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Любомира ПЛЕЦЬКА, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Ольга ЛОСІЄВСЬКА, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Юлія БОХОНКОВА, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень;

Галина ПОБОКІНА, кандидат психологічних наук, спеціальність 19.00.05, без зауважень.

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 8 членів докторської ради, 1 член ради є кандидатом наук без права голосу, відтак взяли участь у голосуванні 7 осіб (з них 7 докторів наук за профілем дисертації), проголосували:

«За» 7 членів докторської ради,

«Проти» – немає,

недійсних бюлетенів – немає.

ВИСНОВОК

спеціалізованої вченої ради Д 29.051.11 Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля про дисертаційну роботу Сороки Олени Михайлівни «Соціально-психологічні основи стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту», подану на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук зі спеціальності 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи», протокол № 21 від 04 травня 2024 року

На підставі вивчення дисертаційної роботи Сороки Олени Михайлівни «Соціально-психологічні основи стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту», виступів офіційних опонентів – Поповича Ігоря Степановича, доктора психологічних наук, професора, професора кафедри психології Херсонського державного університету; Шевченко Росіни Петрівни, доктора психологічних наук, професорки, професорки кафедри практичної психології Одеського національного морського університету; Кузікової Світлани Борисівни, доктора психологічних наук,

професорки, завідувачки кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка; відгуків на реферат дисертаційної роботи та матеріалів прилюдного захисту, спеціалізована вчена рада

УХВАЛИЛА:

Дисертаційна робота Сороки Олени Михайлівни є самостійним завершеним дослідженням актуальної проблеми соціальної психології, а також сучасної теорії і практики оптимізації професійної діяльності фахівців морського і внутрішнього водного транспорту у напрямку підвищення їх стресостійкості.

Дисертаційне дослідження проведене у межах науково-дослідної роботи, передбаченої планом наукової і науково-технічної діяльності Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія» і відповідає комплексним науково-дослідним темам кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля «Соціокультурні та психологічні аспекти адаптації особистості в сучасному соціумі», «Соціально-психологічні основи розвитку адаптаційного потенціалу особистості засобами інноваційних психотехнологій в умовах трансформаційних змін сучасного суспільства».

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (протокол № 7 від 29 лютого 2024 р.).

Актуальність теми дослідження. Професійна діяльність моряків здійснюється в умовах високого ризику для їхнього життя і здоров'я, оскільки відбувається під комплексним впливом різноманітних стрес-чинників підвищеної інтенсивності, які створюють екстремальні ситуації. Складність професійної діяльності фахівців морського і внутрішнього водного транспорту обумовлюється також надзвичайно динамічними кліматичними умовами морів та океанів; високою насиченістю технічних засобів у галузі мореплавства; тривалістю плавання суден та екіпажів; особливостями прояву людського чиннику в умовах високого рівня фізичних та психічних навантажень, підвищеною відповідальністю за дії нерегламентованого характеру у професійній діяльності; ізолюваністю фахівця в обмеженому просторі судна протягом плавання тощо.

Під комплексним впливом цих та багатьох інших чинників ймовірність виникнення позаштатних екстремальних ситуацій (у т. ч. аварійних ситуацій на судні) є непередбачуваною та постійно-вірогідною, що, безумовно, вимагає високого рівня стресостійкості цих фахівців. Тому серед вимог до особистості фахівців морського та внутрішнього водного транспорту, як спеціалістів екстремального профілю, визначено базовий комплекс професійно важливих психологічних якостей, який відображає можливість здійснення професійної діяльності на основі конструкту «безпечне мореплавство». Він містить, насамперед, підвищений рівень емоційної стійкості і стресостійкості, професійно-нормований рівень тривожності, розвинену здатність до психічної саморегуляції та життєстійкості, а також фахово-обумовлений рівень розвитку уваги, мислення, оперативної пам'яті та професійно необхідний рівень показників соціально-комунікативних якостей. Виходячи з вищезазначеного, важливою умовою забезпечення надійності професійної діяльності фахівців морського і внутрішнього водного транспорту є, передусім, розвиток їхньої стресостійкості до екстремальних умов професійної діяльності, як важливої складової системи психологічного управління безпекою на морському і внутрішньому водному транспорті.

Слід наголосити, що від успішного вирішення питань розвитку стресостійкості залежить ефективність професійної діяльності цих фахівців, здатних підтримувати високу опірність негативним впливам і доцільність конструктивної поведінки, зберігаючи психофізичне благополуччя і здійснюючи пошук шляхів щодо забезпечення успішного функціонування та підвищення безпеки професійної діяльності.

Проте, незважаючи на докладені зусилля до теперішнього часу не досягнуто концептуальної та термінологічної єдності в окресленому проблемному дискурсі. Як результат, зважаючи на комплексний характер феномену стресостійкості, наразі загострилася потреба в інтеграції підходів на єдиній теоретико-методологічній основі. Виходячи з цих позицій, необхідно вбачається розробка та обґрунтування соціально-психологічних засад розвитку стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту задля витримування ними високого рівня професійного навантаження, управління власними емоціями у стресових ситуаціях, вчасної

мобілізації внутрішніх ресурсів для подолання стресових ситуацій та збереження психічного здоров'я і професійного благополуччя загалом.

Отже, актуальність вирішення означеної проблеми, її складність, багатогранність та недостатнє розроблення теоретичних й практичних аспектів, а також соціальна значущість, зумовили вибір теми дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що:

– *вперше: визначено* концептуальні засади дослідження стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту та її розвитку в умовах професійної діяльності у соціально-психологічній парадигмі наукового знання; *виокремлено та систематизовано* зовнішні та внутрішні стресогенні чинники у професійній діяльності фахівців морського і внутрішнього водного транспорту; *розкрито* сутність і соціально-психологічні ресурси стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, а також індивідуальні стилі їх реагування на стрес-чинники в умовах професійної діяльності; *досліджено і диференційовано* інтенсивність індивідуального і професійного стресу у фахівців морського і внутрішнього водного транспорту; *виявлено* соціально-психологічні умови розвитку стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, в тому числі засобами психофізичної підготовки, та відповідно до соціонічного типу особистості фахівців (стресонестійкі, стресогальмівні, стресостійкі, стресотреновані); *розкрито* особливості системно-рівневої організації стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту (за індивідним, особистісним та суб'єктно-діяльнісним рівнями).

Розроблено та обґрунтовано структурно-функціональну модель розвитку стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, що поєднує концептуальний, цільовий (змістовно-технологічний, процесуально-діяльнісний) і результативний блоки; здійснено теоретико-методологічне обґрунтування та визначено змістовно-процесуальні засади побудови і реалізації технології розвитку стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту; апробовано та доведено ефективність комплексної соціально-психологічної програми розвитку стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту.

Удосконалено інструментально-методичне забезпечення емпіричного дослідження інтенсивності індивідуального і професійного стресу у фахівців морського і внутрішнього водного транспорту; підходи до соціально-психологічних

засобів і технологій процесу розвитку стресостійкості особистості в умовах професійної діяльності, зокрема у фахівців морського і внутрішнього водного транспорту.

Отримали подальший розвиток наукові уявлення про сучасні підходи до вивчення феномену стресостійкості особистості в умовах професійної діяльності; про соціально-психологічну сутність процесу розвитку стресостійкості у фахівців морського і внутрішнього водного транспорту та його змістовні й структурні особливості в умовах професійної діяльності.

Практичне значення. Основні положення та одержані висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані для побудови професіограм фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, при розробці програм їхньої підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, а також ефективного соціально-психологічного супроводу їх професійної діяльності. Виявлені показники стресостійкості фахівців можуть бути використані для оцінки ефективності їх соціально-психологічної адаптації та своєчасної оцінки адаптаційних порушень, для прогнозування професійної успішності фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, а також з метою виявлення груп ризику серед них. На основі отриманих результатів можуть бути розроблені практичні рекомендації, що сприяють цілеспрямованій підготовці фахівців морського і внутрішнього водного транспорту до екстремальних умов їх професійної діяльності. Положення та висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані у роботі фахівців психологічної служби морського транспорту, у профільних закладах вищої освіти при викладанні професійно орієнтованих навчальних дисциплін психологічного циклу.

Результати дослідження впроваджено у роботу науково-практичного Центру медико-соціальних та психотехнологій (м. Київ) (довідка № 1004/36 від 29.12.2023 р.), Центру удосконалення освіти Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля (довідка № 226/20 від 06.03.2024 р.); у навчально-науковий процес Одеського національного морського університету (довідка № К/0404 від 25.03.2024 р.), кафедри навігації і управління судном Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія» (м. Ізмаїл) (довідка № 86 від 28.02.2024 р.), кафедри психології та соціології Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (довідка № 1003/15.17 від 28.12.2023 р.), кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки Херсонської державної морської

академії (довідка № 01-34/270 від 01.03.2024 р.), кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін і кафедри інфраструктури та інноваційних технологій водного транспорту Державного університету інфраструктури і технологій (м. Київ) (протокол № 7 від 27.02.2024 р.), Південноукраїнського інституту психології, психотерапії і управління (м. Одеса) (довідка № 19/1 від 12.04.2023 р.), Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (м. Запоріжжя) (довідка № 01-22/190 від 29.02.2024 р.) та застосовано при викладанні навчальних дисциплін «Соціальна психологія», «Психологія масової поведінки», «Організація колективної діяльності та лідерство», «Психологічна служба», «Психологія конфлікту», «Психологія кризових ситуацій у транспортній інфраструктурі», «Психологія емоційного інтелекту», «Менеджмент морських ресурсів» та ін.

Особистий внесок авторки в роботах, опублікованих у співавторстві.

Дисертація є самостійною науковою працею, в якій викладено ідеї та розробки авторки з ціллю виконання поставлених завдань дослідження й вирішення наукової проблеми. Представлені в дисертації наукові результати одержані авторкою самостійно. У роботах, опублікованих у співавторстві, особистим внеском здобувача є: (Сорока О., Гайдаржи А., 2020) – розкриття впливу організаційної культури судноводіїв на їх стресостійкість у професійній діяльності; (Сорока О.М., Коротченков М.П., Сошніков С.Г., 2020) – обґрунтування ролі психологічного стресу як чинника аварійності на морському транспорті; (Сорока О.М., Бабелюк О.В., 2021) – диференційно-психологічний аналіз семантики близьких за значенням до психологічних ресурсів понять, а також обґрунтування психічних ресурсів людини як чинника, що впливає на вибір нею стратегій копінг-поведінки; (Сафін О.Д., Сорока О.М., 2021) – теоретико-методологічне обґрунтування психологічних передумов дослідження професійного стресу; (Danylenko O., Chimshir V., Zhelaskov V., Tymofyeyeva O., Soroka O., Korotchenko M., 2021) – розкриття потенціалу гуманітарних дисциплін під час формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх судноводіїв як складової їх стресостійкості; (Semenov O., Yaremchuk N., Vitiuk V., Kashubiak I., Lukashov O., Soroka O., 2024) – проведення соціально-психологічного аналізу особливостей впливу емоційного інтелекту на стресостійкість особистості в умовах суспільних змін; (Raievska Y., Savchuk J., Hulias I., Khokhlov A., Soroka O., Syniakova V., Lukashov O., 2024) – розкриття ролі ролі стресостійкості особистості у структурі її самоефективності в кризових умовах;

(Danylenko O.B., Soroka O.M., Dukov D.F., Soshnikov S.G., Kramarenko V.V., 2021) – обґрунтування застосування інформаційно-комунікаційних технологій та тренажерів для підготовки майбутніх фахівців з навігації та судноводіння в аспекті розвитку у них стійкості до професійного стресу; (Soroka O., Kravchenko O., Mishchenko M., Levenets A., Korolchuk V., Myronets S., Tsymbal S., Vakhotska I., Hotsuliak N., 2022) – розкриття технологічних аспектів розвитку стійкості до стресу фахівців у процесі виконання ними своїх професійних обов'язків; (Soroka O., Kravchenko O., Mishchenko M., Teptiuk Yu., Safin O., Andrusyk O., Timchenko O., Khrystencko V., 2022) – визначення психологічних умов розвитку стресостійкості у періоди ранньої і середньої дорослості.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи було представлено на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема *міжнародних*: VII науково-практичній конференції «Сучасні проблеми гуманітарної науки і практики: філософський, психологічний та соціальний виміри» (Севе́родо́нецьк, 2019 р.), VI-VII науково-практичних конференціях «Актуальні питання здоров'язбереження у координатах сучасних парадигм» (Севе́родо́нецьк, 2019 р., 2021 р.), naukowo-praktycznej konferencji «Wielokierunkowosc Jako Gwarancja Postępu Naukowego» (Warszawa, Polska, 2020), 3rd Scientific and Practical Conference «Challenges in Science of Nowadays» (Washington, USA, 2020), III науково-практичній інтернет-конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути» (Київ, 2020 р.), IV науково-практичній конференції «Інноваційні підходи розвитку компетентнісних якостей фахівців в умовах професійного становлення» (Ізмаїл, 2020 р.), wissenschaftlichpraktischen Konferenz «Tendenze attuali della moderna ricerca scientifica» (Stuttgart, Deutschland, 2020), 4 th Scientific and Practical Conference «Scientific Horizon in the Context of Social Crises» (Tokyo, Japan, 2020), XI науково-практичній конференції «Сучасні підходи до виско́ефективного використання засобів транспорту» (Ізмаїл, 2020 р.), IOP Conference Series: Materials Science and Engineering (2021), науково-практичній конференції «Актуальні питання сучасних педагогічних і психологічних наук» (Одеса, 2021 р.), науково-практичній конференції «Психологія та педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень» (Київ, 2021 р.), науково-практичній конференції «Дослідження різних напрямків розвитку психології та педагогіки» (Одеса, 2021 р.), науково-практичній конференції «Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень»

(Київ, 2021 р.), науково-практичній конференції «Фактори розвитку педагогіки і психології в XXI столітті» (Харків, 2021 р.), 13th ANHE Conference «Human Factors, Business Management and Society» (New York, USA, 2022), 1st scientific and practical conference «Science and innovation of modern world» (London, United Kingdom, 2022), I науково-практичній конференції «Психологічне здоров'я особистості в контексті процесів глобалізації: методологія дослідження, реалії та перспективи» (PHPCPG: MR, RP) (Київ, 2022 р.), науково-практичній конференції «Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах» (Київ, Львів, Торунь, 2023 р.), науково-практичній конференції «Актуальні проблеми психології розвитку особистості» (Київ, 2023 р.), 5th scientific and practical conference «Modern problems of science, education and society» (Kyiv, 2023), науково-практичній конференції «Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя» (Одеса, 2023 р.), 9th scientific and practical conference «Modern problems of science, education and society» (Kyiv, 2023); з міжнародною участю: XIV Всеукраїнській науково-практичній веб-конференції «Соціально-психологічні проблеми гендерної стратифікації суспільства» (Сєверодонецьк, 2020 р.); *всеукраїнських*: VIII науково-практичній конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців» (Хмельницький, 2020 р.), науково-практичній конференції «Психічне здоров'я нації: актуальні проблеми та виклики суспільства» (Кам'янець-Подільський, 2020 р.), науково-практичній конференції «Перспективні напрямки розвитку сучасних педагогічних і психологічних наук» (Харків, 2021 р.), VIII науково-практичній конференції «Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я» (Київ, 2023 р.), XIII науково-практичній конференції «Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору» (Хмельницький, 2023 р.); на розширених засіданнях кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (2023-2024 рр.).

Зміст та результати дослідження висвітлено у 51 публікації авторки, з яких 1 одноосібна монографія, 1 навчально-методичний посібник, 20 статей у наукометричних фахових виданнях із психології (з них 1 стаття – у наукометричній базі Scopus, 2 статті – у наукометричній базі Web of Science Core Collection); 2 статті – у зарубіжних періодичних наукометричних виданнях; 27 публікацій – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Спеціалізована вчена рада рекомендує використовувати результати дослідження при підготовці курсів із методології досліджень проблем професіоналізації фахівців екстремального профілю, при укладанні підручників, навчальних посібників з методології досліджень в галузі соціальної психології, методичних рекомендацій.

Спеціалізована вчена рада вважає, що дисертаційна робота Сороки Олени Михайлівни «Соціально-психологічні основи стресостійкості фахівців морського і внутрішнього водного транспорту» є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертанткою, що містить нові наукові положення і висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток соціальної психології.

Дисертація відповідає пп. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р., що дає підстави для присудження Сороці Олені Михайлівні наукового ступеня доктора психологічних наук (доктора наук) зі спеціальності 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи».

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку докторська рада присуджує Сороці Олені Михайлівні науковий ступінь доктора психологічних наук за науковою спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи».

Головуюча на засіданні
спеціалізованої вченої ради з
присудження наукового
ступеня доктора наук
Д 29.051.11

Юлія Бошонкова

Юлія БОХОНКОВА

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук
Д 29.051.11

Галина Побокіна

Галина ПОБОКІНА

«04» травня 2024 р.